



§ 773

V 27.9.2017, Valtuutettu Emma Karin aloite Helsingin osallistumisesta Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lisäksi kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristötoimialaa jatkaamaan valmistelua rauhoitusesityksen tekemiseksi Luontolahjani satavuotiaalle -luonnonsuojelukampanjan edellyttämässä aikataulussa Kiviron vanhan metsän ja Kallahden matalikon osalta. Tämän lisäksi kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristötoimialaa edistämään Veräjämäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Käsittely

Vastaehdotus:
Anni Sinnemäki:

Päätösehdotuksen kappaleen 3 viimeiseksi lauseeksi:

”Tämän lisäksi kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristötoimialaa edistämään Veräjämäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.”

Perustelut vastaehdotukselle:

Alkuperäisissä lausunnoissa ympäristökeskus ja ympäristölautakunta ehdottivat luontolahjaksi nimenomaan näitä Veräjämäen lehtoja. Niiden suojelun prosessi ei kuitenkaan ehdi tähän Luontolahjani satavuotiaalle -hankkeeseen. Koska ne kuitenkin olivat olleet juuri ympäristökeskuksen esitys, päätti kaupunkiympäristölautakunta yksimielisesti lisätä omaan lausuntoonsa ylläolevan esityksen koskien Veräjämäen lehtoja. Olisi hienoa jos myös kaupunginhallitus tekisi tämän lisäyksen.

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna



Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kaupunkiympäristötoimialaa jatka-
maan valmistelua rauhoitusesityksen tekemiseksi Luontolahjani sata-
vuotiaalle -luonnonsuojelukampanjan edellyttämässä aikataulussa Kivi-
nokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon osalta.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 44 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan,
että Helsinki osallistuu "Luontolahjani satavuotiaalle"- luonnonsuojelu-
kampanjaan 100-vuotiaan Suomen kunniaksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Valtuustoaloite koskee Helsingin osallistumista "Luontolahjani sata-
vuotiaalle" -luonnonsuojelukampanjaan 100-vuotiaan Suomen kunniaksi.
Valtio kannustaa maanomistajia perustamaan luonnonsuojelualueita
juhluvuoden kunniaksi. Myös kunnat on kutsuttu mukaan. Valtio osallis-
tuu kampanjaan suojelemalla omia alueitaan saman määrän kuin mitä
yksityiset tahot suojelevat omia alueitaan. Suojeltavaksi ehdotetun alu-
een tulee täyttää luonnonsuojelulain kriteerit. Suojelu tapahtuu vapaa-
ehtoisesti ja ilman korvausta. Alue jää edelleen maanomistajan omis-
tukseen.

Aloitteessa esitettyjen Paloheinän–Haltialan metsän ja Viikin Hallain-
vuoren luonnonsuojelualueiden päätösvalmistelu on jo käynnissä ja
rauhoidesitusten valmistelua jatketaan luonnonsuojeluohjelman
2015–2024 aikataulun mukaisesti. Sekä Haltialanmetsän että Hallain-
vuoren virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittaminen vaatii kui-
tenkin vielä suunnittelua ja vuorovaikutusta, minkä takia näiden kohtei-
den rauhoitusesitykset eivät valmistu Suomi 100 -juhluvuoden aikana.



Pikkukosken ja Koskelan väliset metsät eivät kuulu luonnonsuojeluohjelmaan 2015–2024, mutta niiden luontoarvot tutkitaan tarkemmin vuosien 2017-2018 aikana.

Ulkokuntien Helsingin omistuksessa olevien alueiden suojelun valmistelu vaatii luontoselvityksiä ja maankäyttötarkasteluihin liittyviä selvityksiä, eikä niiden suojelulle ole edellytyksiä tämän vuoden aikana. Kiinteistöviraston mukaan ulkokuntien kohteiden osalta tulisi harkita myös omistusoikeudesta luopumista, jolloin vastuu niistä siirtyisi valtiolle.

Aloitteesta on pyydetty kevään 2017 aikana lausunnot kiinteistölautakunnalta, kaupunkisuunnittelulautakunnalta, yleisten töiden lautakunnalta, ympäristölautakunnalta ja liikuntalautakunnalta. Lausunnot olivat osittain eri sisältöisiä. Kaupunkiympäristötoimiala on koonnut lausuntojen ja 4.7.2017 pidetyn kaupunkiympäristötoimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan asiantuntijaneuvottelun pohjalta yhteisen esityksen ”Luontolahjani satavuotiaalle” -kampanjaan.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää, että Helsingin kohde ”Luontolahjani satavuotiaalle” -luonnonsuojelukampanjaan ovat Kivinokan vanha metsä ja Kallahden matalikko.

Kivinokan vanha metsä on Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohde ja metsäverkoston osa. Alueen rauhoitusesitys ja siihen liittyvät selvitykset ovat niin pitkällä, että aluetta voidaan esittää rauhoitettavaksi ”Luontolahjani satavuotiaalle” -kampanjan asettamassa aikataulussa. Alue on kaupunginvaltuuston vuonna 2016 hyväksymässä uudessa yleiskaavassa virkistys- ja viheraluetta. Alueella ei ole asemakaavaa, mutta asemakaavan valmistelu on vireillä.

Kivinokan vanhan metsän rauhoituksen tarkoituksena on suojella noin 13 hehtaarin laajuinen, arvokas luonnonmetsä, jolle luonteenomaisia ovat vanhat kuusikot. Alueella on poikkeuksellisen rikas lahotajasienilajisto. Alueella kasvaa useita uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kääpiä ja orvakoita. Rauhoitus turvaa myös useiden lintulajien ja lepakoiden elinympäristöjä. Lisäksi rauhoitettavalla alueella on ainakin kaksi geologisesti arvokasta hiidenkirnua. Kivinokan vanha metsä täydentää viereistä Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -lintukosteikkoa metsäisten elinympäristöjen osalta. Kivinokka on tärkeä myös ekologisten yhteyksien kannalta, sillä alue on sekä Viikin-Kivikon että Vantaanjoen vihersormien eteläinen päätepiste. Alue on myös hyvin suosittu virkistys- ja ulkoilualue lähiseudun asukkaille ja kauempaa tuleville retkeilijöille.

Myös Kallahden matalikko eli Kallahdenharjun vedenalainen jatke ympäristöineen on luonnonsuojeluohjelman kohde. Kallahdenniemi ja sen vedenalaiset hiekkapohjat ovat luonnonsuojelullisesti arvokkaita, sillä



04.09.2017

Asia/6

vastaavanlaiset alueet ovat harvinaisia Suomenlahden rannikolla. Merenpohja on pääosin harjuhiekkaa tai soraa. Sieltä löytyy mm. meriajo-kasyhteisöjä ja näkinpartaisniittyjä, jotka ovat uhanalaisia luontotyyppiä. Luonnonsuojeluohjelmassa esitettyä rajausta on kiinteistöviraston edustajan ehdotuksesta suunniteltu muutettavaksi niin, että rauhoitettavan alueen kulmapisteet tulevat saariin tai luotoihin, jolloin alue on helpommin hahmotettavissa ja merkittävässä. Näin menetellen alueen pinta-alaksi tulee noin 226 hehtaaria.

"Luontolahjani satavuotiaalle" -luonnonsuojelukampanjaan esitettävät rauhoitusesitykset on toimitettava alueelliseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen viimeistään kuluvan vuoden joulukuun alkuun mennessä, jotta alueet ehditään rauhoittaa vuoden 2017 aikana. Rauhoitusesityksen valmistelu tässä aikataulussa edellyttää mahdollisimman pikaista käynnistymistä. Tämän vuoksi esitykseen kaupunginhallituksen päätösesitykseksi valtuustolle on poikkeuksellisesti jo annettu kehoitus toimenpiteistä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 15.08.2017 § 21

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunkiympäristölautakunta esittää, että Helsingin kohteet "Luontolahjani satavuotiaalle" -luonnonsuojelukampanjaan ovat Kivinokan vanha metsä ja Kallahden matalikko.

Kivinokan vanha metsä on Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohde ja metsäverkoston osa. Alueen rauhoitusesitys ja siihen liittyvät selvitykset ovat niin pitkällä, että aluetta voidaan esittää rauhoitet-



tavaksi "Luontolahjani satavuotiaalle" -kampanjan asettamassa aikataulussa. Alue on kaupunginvaltuuston vuonna 2016 hyväksymässä uudessa yleiskaavassa virkistys- ja viheraluetta. Alueella ei ole asemakaavaa, mutta asemakaavan valmistelu on vireillä.

Kivinokan vanhan metsän rauhoituksen tarkoituksena on suojella noin 13 hehtaarin laajuinen, arvokas luonnonmetsä, jolle luonteenomaisia ovat vanhat kuusikot. Alueella on poikkeuksellisen rikas lahottajasienilajisto. Alueella kasvaa useita uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kääpiä ja orvakoita. Rauhoitus turvaa myös useiden lintulajien ja lepakoiden elinympäristöjä. Lisäksi rauhoitettavalla alueella on ainakin kaksi geologisesti arvokasta hiidenkirnua. Kivinokan vanha metsä täydentää viereistä Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -lintukosteikkoa metsäisten elinympäristöjen osalta. Kivinokka on tärkeä myös ekologisten yhteyksien kannalta, sillä alue on sekä Viikin-Kivikon että Vantaanjoen vihersormien eteläinen päätepiste. Alue on myös hyvin suosittu virkistys- ja ulkoilualue lähiseudun asukkaille ja kauempaa tuleville retkeilijöille.

Myös Kallahden matalikko eli Kallahdenharjun vedenalainen jatke ympäristöineen on luonnonsuojeluohjelman kohde. Merenpohja on pääosin harjuhiekkaa tai soraa. Sieltä löytyy mm. meriajokasyhteisöjä ja näkinpartaisniittyjä, jotka ovat uhanalaisia luontotyypppejä. Luonnonsuojeluohjelmassa esitettyä rajausta on kiinteistöviraston edustajan ehdotuksesta suunniteltu muutettavaksi niin, että rauhoitettavan alueen kulmapisteet tulevat saariin tai luotoihin, jolloin alue on helpommin hahmotettavissa ja merkittävissä. Näin menetellen alueen pinta-alaksi tulee noin 226 hehtaaria.

Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon rauhoitusesitysten valmistelussa on tehty hyvää yhteistyötä eri hallintokuntien ja asukkaiden kanssa. Näiden alueiden ehtiminen mukaan Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan edellyttää kuitenkin sitä, että kaikki jäljellä olevat rauhoitusprosessin vaiheet etenevät tavallista nopeammin.

Lautakunta kannustaa lisäksi edistämään Veräjämäen lehtojen suoje-
lua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Käsittely

15.08.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Lautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan esityksen nro 20 kokouksen neljäntenä asiana.



04.09.2017

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta kannustaa edistämään Veräjänmäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Kannattaja: Risto Rautava

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "päätös muokataan ympäristölautakunnan kantaan tukeutuvaksi siten, että kaupunki antaa Suomelle luontolahjaksi seuraavat alueet: Kivinokan vanha metsä ja Kallahden matalikko."

Kannattaja: Atte Kaleva

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen ja Tuomas Rantasen vastaehdotukset.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi

Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

Markus Holstein, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 64829
markus.holstein(a)hel.fi

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 31038540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Kaarina Heikkonen, kaupunkiekologi, puhelin: 310 31581
kaarina.heikkonen(a)hel.fi

Hanna Seitapuro, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 25.04.2017 § 138

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ovat aloittaneet kampanjan, jossa kutsutaan maanomistajia perustamaan yksityisiä luonnonsuojelualueita Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017. Ajatuksena on, että yksityishenkilöt, yritykset, kunnat, seurakunnat, säätiöt ja yhdistykset voivat antaa luontolahjan 100-vuotiaalle Suomelle ja näin turvata tärkeän luontoalueen tai maiseman säilymisen. Valtio osallistuu kampanjaan suojelemalla yksityisten osallistujien (mutta ei julkisyhteisöjen) suojelemia alueita vastaavan pinta-alan omia alueitaan.



Suojeltavaksi ehdotetun alueen tulee täyttää luonnonsuojelulain kriteerit. Suojelu tapahtuu vapaaehtoisesti ja ilman korvausta. Alue jää edelleen maanomistajan omistukseen.

Rauhoitusesitysten tulee olla alueellisessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (jatkossa ELY) viimeistään lokakuussa, jotta ne ehditään rauhoittaa vuoden 2017 aikana.

Luonnonsuojelualueen perustaminen Helsingissä

Ympäristölautakunta on hyväksynyt Helsingin luonnonsuojeluohjelman vuosille 2015–2024. Luonnonsuojelualueiksi esitetyt alueet näkyvät myös uuden yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartassa.

Luonnonsuojelualueen perustaminen on pitkä ja monivaiheiden prosessi, johon kuuluu mm. arvokkaan luontokohteen luontoselvitysten tekeminen, hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu, yhteydenpito eri hallintokuntiin, asukkaiden osallistaminen ja rauhoitusesityksen valmistelu ympäristölautakunnalle, joka lähettää sen lausunnoille muille hallintokunnille ja asukasjärjestöille. Lausuntokierroksen jälkeen ympäristökeskuksessa laaditaan vastineet ja tehdään mahdolliset muutokset rauhoitusesitykseen sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Ympäristölautakunta lähettää valmiin rauhoitusesityksen hoito- ja käyttösuunnitelmineen kaupunginhallitukseen, joka lähettää ne edelleen Uudenmaan ELYyn. Siellä tehdään lopulta rauhoituspäätös ja vahvistetaan hoito- ja käyttösuunnitelma.

Koko rauhoitusprosessi luontoselvitysten tilaamisesta ELYn lainvoimaisen päätöksen saamiseen kestää normaalisti pari-kolme vuotta. Kestoon vaikuttaa mm. suojeltavan alueen pinta-ala, luontoselvitysten laajuus ja osallistamisen määrä.

Helsingissä on pyritty siihen, että rauhoitusesitys ja hoito- ja käyttösuunnitelma valmistellaan lausuntokierrokselle samaan aikaan. Tämä vähentää lausuntopyyntöjen määrää. Lisäksi lausunnonantajien on helppompaa hahmottaa kokonaisuus, kun rauhoitusesitys ja suunnitelmat alueen tulevasta hoidosta ja käytöstä esitellään samanaikaisesti.

Rauhoitusprosessia voi tarvittaessa nopeuttaa valmistelemalla ensin vain rauhoitusesityksen ja vasta myöhemmin hoito- ja käyttösuunnitelman, kuten esimerkiksi naapurikunnissa tehdään. Laajojen ja virkistysarvoltaan merkittävien alueiden osalta tämä ei kuitenkaan ole perusteltua, koska niiden rauhoitusesityksiin on vaikea ottaa kantaa ilman tietoa alueen suunnitellusta hoidosta ja käytöstä.

Ehdotetut luontolahja-alueet

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Aloitteessa on mainittu mahdollisina luontolahjakohteina Helsingistä Paloheinän-Haltialan metsä, Hallainvuori, Pikkukosken ja Koskelan väliset lehtovaltaiset metsät sekä ulkokunnista Kauhalan metsäalue Kirkkonummella ja Ketunkorven alue Espoossa.

Kaikki aloitteessa mainitut kohteet ovat arvokkaita luontoalueita. On kuitenkin epärealistista rauhoittaa niitä kampanjan vaatimassa aikataulussa.

Paloheinän-Haltialan metsä

Paloheinän-Haltialan metsä Keskuspuiston pohjoisosassa on yksi Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvista rauhoitettavista kohteista. Alueen luontoselvitykset on tehty, hoito- ja käyttösuunnitelmaa valmistellaan tämän ja ensi vuoden aikana. Haltialan alueen merkitys kuntalaisille on niin suuri ja virkistyskäyttö niin monimuotoista, että hoidon ja käytön suunnitteluun osallistamisineen on varattava riittävästi aikaa.

Hallainvuori

Myös Hallainvuori sisältyy luonnonsuojeluohjelmaan. Hallainvuoren lintuselvitykset valmistuivat viime vuonna ja kasvillisuus selvitys teetetään vuonna 2018. Rauhoitusesitys valmistellaan luontoselvitysten pohjalta.

Pikkukosken ja Koskelan väliset metsät (Veräjämäen lehdot)

Pikkukosken ja Koskelan väliset metsät (jatkossa Veräjämäen lehdot) eivät sisälly luonnonsuojeluohjelmaan. Luonnonsuojelulain mukaiset luonnonsuojelualueen perustamisedellytykset kuitenkin täyttyvät: alueella on huomattavan paljon erilaisia luontoarvoja, mm. arvokasta lehtokasvillisuutta (I luokka), vanhaa ja järeää puustoa, runsaasti eri-ikäistä lahoppuuta sekä rikas kääpä- (I luokka) ja orvakkalajisto, myös yksi valtakunnallisesti erittäin uhanalainen kääpälaaji, sitkankääpä. Metsien pesimälinnusto on erittäin runsas. Vieressä virtaava Vantaanjoki rantavyöhykkeineen on tärkeä ekologinen käytävä - yksi Helsingin vihersormista - joka yhdistää Vanhankaupunginlahden Haltialaan ja edelleen pohjoiseen, muihin jokivarren kuntiin.

Ympäristökeskus on valmis tekemään rauhoitusesityksen Pikkukosken ja Koskelan välisestä Veräjämäen lehtoalueesta. Sieltä on jo inventointitietoa arvokkaasta lehtokasvillisuudesta, käävistä ja orvakoista. Pienimuotoisia lisäselvityksiä voidaan tehdä. Rajaus vaatii toki tarkentamista ja neuvotteluja eri hallintokuntien kanssa. Rauhoitettavan alueen pinta-ala voisi olla rajauksesta riippuen muutamasta hehtaarista pariinkymmenen hehtaariin.

Kauhala ja Ketunkorpi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Aloitteessa esitetyt Kauhala (Kirkkonummella) ja Ketunkorpi (Espoossa) ovat niin laajoja alueita, että niiden rauhoitusesityksen pohjaksi tarvittavien luontoselvitysten toteuttaminen, yhteistyö sijaintikuntien viranomaisten kanssa alueen ympäristöä koskevien maankäytön suunnitelmien selvittämiseksi, rauhoitusesitysten valmistelu sekä hoidon ja käytön suunnittelu vaatisivat niin suuria voimavaroja, ettei ympäristökeskus pysty niitä tällä aikataululla järjestämään.

Valmistelussa olevat rauhoitusesitykset

Edellä mainittujen Paloheinä-Haltialan ja Hallainvuoren lisäksi Helsingin luonnonsuojeluohjelman kohteista myös Kivinokan vanha metsä ja Kallahden matalikko ovat parhaillaan valmisteltavana ympäristökeskuksessa.

Kivinokan vanha metsä

Kivinokan vanha metsä (noin 13 ha) on kasvistollisesti, linnustollisesti ja metsäekologisesti arvokas ja Helsingin oloissa harvinainen metsäalue. Sieltä löytyy järeää aarnimaista kuusikkoa, lehtoa ja kangasmetsää. Kuusikossa on runsaasti lahopuuta ja siitä hyötyvää lajistoa, kuten kääpiä ja orvakoita. Kivinokan metsä on yksi Helsingin parhaista lepakoalueista.

Kallahden matalikko

Myös Kallahden matalikko eli Kallahdenharjun vedenalainen jatke ympäristöineen on luonnonsuojeluohjelman kohde. Merenpohja on pääosin harjuhiekkaa tai soraa. Sieltä löytyy mm. meriajokasyhteisöjä ja näkinpartaisniittyjä, jotka ovat uhanalaisia luontotyyppejä. Luonnonsuojeluohjelmassa esitettyä rajausta on kiinteistöviraston edustajan ehdotuksesta suunniteltu muutettavaksi niin, että rauhoitettavan alueen kulmapisteet tulevat saariin tai luotoihin, jolloin alue on helpommin hahmotettavissa ja merkittävässä. Näin menetellen alueen pinta-alaksi tulee noin 226 hehtaaria.

Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon rauhoitusesitysten valmistelussa on tehty hyvää yhteistyötä eri hallintokuntien ja asukkaiden kanssa. Näiden alueiden ehtiminen mukaan Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan edellyttää kuitenkin sitä, että kaikki jäljellä olevat rauhoitusprosessin vaiheet etenevät tavallista nopeammin.

Todellinen luontolahja

Ympäristökeskus on sitoutunut Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa esitettyjen alueiden rauhoitusesitysten valmisteluun viraston normaali-
na virkatyönä. Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon rau-



hoitusesitykset ovat valmistelussa pisimmällä, ja niiden osalta voidaan tavoitella Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan osallistumista. Myös Paloheinän-Haltialan ja Hallainvuoren luonnonsuojelualueiden valmistelu etenee, mutta kampanjan aikataulu on niiden kannalta liian tiukka.

Ympäristölautakunnan mielestä todellinen lahja Helsingiltä 100-vuotiaalle Suomelle olisi se, että kaupunki päättäisi rauhoittaa uuden alueen luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvien kohteiden lisäksi. Aloitteessa mainituista kohteista Pikkukosken ja Koskelan välillä sijaitseva Veräjämäen lehtoalue olisi ympäristölautakunnan mielestä tällainen aito luontolahja. Olemassa olevien luontotietojensa vuoksi se olisi ehkä aikataulullisesti mahdollista rauhoittaa tämän vuoden aikana, mikäli yhteistyö hallinnossa sujuisi jouhevasti.

Veräjämäen lehtoalue on merkitty uudessa yleiskaavassa virkistys- ja viheralueeksi. Kaavamääräysten mukaan "...Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne." Ympäristölautakunta katsoo, että luonnonsuojelualueena kyseisen metsän tuleva hoito ja käyttö olisi mahdollista suunnitella viheraluetta tarkemmin. Tämä helpottaisi sekä merkittävien luontoarvojen säilymistä että virkistyskäytön ohjaamista.

Veräjämäen lehdot pysyisivät luonnonsuojelualueenakin kaupungin omistuksessa ja olisivat käytettävissä sellaiseen ulkoiluun ja virkistykseen, joka ei ole ristiriidassa luontoarvojen säilyttämisen kanssa.

Veräjämäen lehtojen rauhoitusesitys valmisteltaisiin normaaliin tapaan yhteistyössä kaupunkisuunnittelijoiden ja luonnonhoidon suunnittelijoiden kanssa, mutta ripeämmällä aikataululla. Samalla yhteistyön periaatteella laadittaisiin myös alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, tosin vasta myöhemmin Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjan kireän aikataulun vuoksi.

Todettakoon vielä, että Vantaan kaupungin ympäristökeskus on päättänyt osallistua Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan yhteensä 130 hehtaarilla. Tästä noin 30 hehtaaria on yleiskaavan SL-alueita ja noin 100 hehtaaria luo-merkinnällä varustettuja virkistysalueita.

Yhteenveto

Ympäristölautakunta kannattaa Helsingin osallistumista Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan ja ehdottaa, että kaupunki antaa Suomelle luontolahjaksi seuraavat alueet: Kivinokan vanha metsä, Kallahden matalikko sekä Pikkukosken ja Koskelan väliset Veräjämäen lehdot.



04.09.2017

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Tiia Sten, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64316
tiia.sten(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 19.4.2017

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Kiinteistövirasto pitää aloitetta kannatettavana, mutta katsoo ettei sillä luontoarvojen osalta ole asiantuntemusta alueen tai alueiden valinnan osalta. Alueen valinnan ja rajauksen yhteydessä tulisi luonnonsuojeluarvojen lisäksi kuitenkin ottaa huomioon seuraavaa:

- etusijalle asetetaan alueet, jotka eivät nykyisellään ole aktiivisen metsähoidon piirissä, joiden muutoinkin voidaan olettaa olevan luontoarvoiltaan suuremmat
- virkistys ja siihen liittyvät palvelutarpeet
- voimassa olevat ja suunnitellut kaavavaraukset.

Aloitteessa mainituista ulkokuntakohteista Nuuksion kansallispuistoon rajoittuva runsaan 50 hehtaarin kokoinen Ketunkorpi muodostaa luontaisen puskurivyöhykkeen asutuksen ja kansallispuistoon väliin. Alue on ollut aktiivisen metsähoidon piirissä. Ketunkorven kaavallinen kehitys on vielä kesken, joka omalta osaltaan vaikeuttaa muodostettavan luonnonsuojelun alueen rajausta.

Luukkaan ulkoilun alueella on kuitenkin laajoja metsänhoidon ulkopuolisia alueita, jotka rajoittuvat Natura-alueisiin ja kansallispuistoon, esimerkiksi Halkolammen itäpuoleinen alue.

Kauhalan metsäalue sijaitsee irrallaan muista luonnonsuojelun alueista. Lopullista rajausta tehtäessä tulee Kirkkonummen yleiskaavan 2020 aluevaraukset ja Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetarpeet ottaa huomioon.

Ulkokunnissa sijaitsevien kohteiden osalta tulisi harkita luopumista myös omistusoikeudesta, jolloin alueen hoito- ja kustannusvastuu siirtyy Suomen valtiolle. Tällä tavoin kaupungin rajalliset resurssit voidaan kohdentaa Helsingissä sijaitseviin luonnonsuojelun alueiden hoitoon.

Lisätiedot

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



04.09.2017

Asia/6

Rakennusvirasto 12.4.2017

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Kaupunginhallitus pyytää rakennusviraston lausuntoa valtuustoaloitteesta, joka koskee uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta. Määräaika on 26.4.2017 mennessä.

Emma Kari ja 44 muuta valtuutettua ovat ehdottaneet aloitteessaan, että Helsingin kaupunki osallistuu valtion kampanjaan Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi tarjoamalla maitaan suojeltavaksi korvauksetta Suomen kunniaksi. Tarjotuista alueista on tarkoitus perustaa pysyviä, yksityisiä luonnonsuojelualueita.

Helsingin kaupungin uuden yleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittiin Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2016. Ohjelman tarkoituksena oli valita Helsingistä uusia luonnonsuojelulla rauhoitettavia alueita, jotka täyttävät luonnonsuojelulain mukaiset edellytykset. Uuden yleiskaavan liitekarttaan Kaupunkiluonto liitettiin kaikki ohjelmassa esitetyt luonnonsuojeluohjelmassa esitetyt kohteet. Teemakartta on näiden alueiden osalta oikeusvaikutteinen. Yleiskaava hyväksyttiin Helsingin kaupunginvaltuustossa 26.10.2016.

Luonnonsuojeluohjelman toteutuessa suojelualueiden määrä lähes kaksinkertaistuu ja pinta-ala kasvaa 85-95 % nykyiseen verrattuna. Luonnonsuojeluohjelmassa esitetyistä 47 uudesta kohteesta valtaosa on metsäisiä kohteita. Helsingin ympäristökeskuksen tilaamaan, konsulttityötä ohjaavaan työryhmään kuului kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusviraston edustajia.

Rakennusvirasto ehdottaa, että Helsingin kaupunki osallistuu kampanjaan ”Luontolahjani satavuotiaalle” rauhoittamalla juhlavuonna luonnonsuojeluohjelman kohteen Haltialan metsä (Paloheinä-Haltiala). Alue on Helsingin mittakaavassa laaja ja yhtenäinen, paikoin lähes luonnontilainen metsäalue. Haltialan metsä sijaitsee Helsingin kaupungin alueella, on erittäin monimuotoinen, kaupungin omistuksessa oleva metsäalue ja siksi mainio kohde Suomi 100-luonnonsuojelukampanjaan. Rauhoitettavan alueen pinta-ala on noin 130 hehtaaria. Metsät ovat vaihtelevia ja edustavat eri metsätyppejä rehevistä lehdoista karumiin kangasmetsiin. Aluerajaukseen sisältyy myös aikoinaan ojitetun korven alue, mikä on ennallistamisen keinoin pyritty palauttamaan monimuotoiseksi lehtokorveksi viimeisen kymmenen vuoden ajan. Lisäksi kohteeseen kuuluu myös Haltiavuoren koillisrinteen vanha kalkkilou-



04.09.2017

hoksen alue, jonka ympäristössä kasvaa harvinaisia ja uhanalaisia kasvilajeja. Haltialan metsäalueella tavataan tavanomaisten metsäeläinten lisäksi muun muassa hirviä, valkohäntäpeuroja ja liito-oravia. Alueella on erittäin runsas ja monipuolinen linnusto.

Luukissa Espoon kaupungin alueella on Helsingin kaupungin omistama ulkoilualue, josta osa kuuluu Nuuksion Natura 2000-nimiseen suojelualueeseen. Vihdintien pohjoispuolelle sijoittuvan Natura-alueen pinta-ala on 170 hehtaaria (kaupungin omistama vanhan metsän alue ja Koivulan lehtopurolaakso). Luonnonsuojelulain nojalla suojellun Luukkaan vanhan metsän alueen länsipuolella sijaitsee alue, johon kuuluu erilaisten metsien lisäksi pieniä suoalueita sekä erämaamainen, kallioiden ja soiden ympäröimä Mustalampi. Kohde rajautuu Halkolampeen, Luukkaan vanhan metsän alueeseen idän suunnalta, Vihdin tiehen etelästä ja Mustalammen pohjoispuolella ulkoilureittiin pohjoisesta. Metsäalue on ollut luonnonhoitosuunnitelmassa metsänhoitotoimien ulkopuolella. Alue jää sivuun vilkkaassa käytössä olevista pääulkoilureiteistä lukuun ottamatta pohjoisessa sijaitsevaa Mustalampea. Mikäli aluetta päätehtään ehdottaa rauhoitettavaksi, tulee alueen luontoarvot selvittää ja tarkistaa, että ne täyttävät luonnonsuojelulain kriteerit sekä rajata alue tarkemmin sen arvojen perusteella.

Aloitteessa esimerkkikohteena mainittu ulkokuntien kohde Kauhalan metsä on osittain Ämmäsuon kaatopaikan suojavyöhykettä. Ketunkorven alue on ollut hoidon piirissä ja sijaitsee lähellä laajenevaa Espoon omakotiasutusta.

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Markus Holstein, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 64829
markus.holstein(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Antti Siuruainen, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 75252
antti.siuruainen(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 11.04.2017 § 87

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ym. valtuustoaloitteeseen.

Liikuntalautakunta näkee kannatettavana ja myönteisenä Helsingin kaupungin osallistumisen ”Luonnonlahjani satavuotiaalle” -luonnonsuo-



04.09.2017

jelukampanjaan 100-vuotiaan Suomen kunniaksi. Puhdas ja monimuotoinen luonnonympäristö tärkeä kaikille suomalaisille monipuolisen virkistyskäytön, ekologisen kestävyuden ja matkailun merkittävyyden takia.

Liikuntalautakunta katsoo, että tämän Suomen satavuotisjuhlien osana olevan kampanjan tavoite on merkittävä. Siihen tulee valita ja ilmoittaa sellaisia kohteita, joiden muuttamisesta luonnonsuojelualueiksi vallitsee mahdollisimman suuri yksimielisyys eikä niiden osalta ole mahdollisesti tulossa ristiriitoja tai suuria selvitys- ja jatkosuunnittelutarpeita. Kampanjan aikataulun ja luonteen vuoksi olisi selkeintä valita ilmoitettavat kohteet Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 kohteiden joukosta ja painottaa sellaisia kohteita, joiden kohdalla edellä mainitut seikat täyttyvät.

Liikuntalautakunta katsoo, että valtuustoaloitteessa mainittujen lisäselvityksiä, suunnittelua, tarkistuksia sekä neuvotteluja ja keskusteluja tarvitsevien Hallainvuoren ja Paloheinä-Haltialan metsän sijasta Helsingin kaupunki ilmoittaisi kampanjaan Kivinokan vanhan metsän. Tämän alueen osalta on rauhoitusta jo valmisteltu, eikä tämän alueen osalta ole näköpiirissä ristiriitoja tai epäselvyyksiä. Kivinokan vanhan metsän alue liittyy myös olemassa oleviin luonnonsuojelualueisiin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743
hannu.airola(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 9.3.2017

HEL 2017-001305 T 00 00 03

Valtuustoaloite koskee Helsingin osallistumista "Luontolahjani satavuotiaalle" - luonnonsuojelukampanjaan 100-vuotiaan Suomen kunniaksi. Valtio kannustaa maanomistajia perustamaan luonnonsuojelualueita juhluvuoden kunniaksi. Myös kunnat on kutsuttu mukaan. Aloitteen mukaan hienoja suojelukohteita Helsingissä olisivat esim. Paloheinä-Haltialan metsä, Hallainvuori sekä Pikkukosken ja Koskelan väliset lehtovaltaiset metsät. Ulkopaikkakuntien Helsingin omistuksessa olevista metsistä sopivia voisivat aloitteen mukaan olla esim. Kirkkonummella sijaitseva Kauhalan metsäalue sekä Espoossa sijaitseva Nuuksion kansallispuistoon rajautuva Ketunkorven palsta.



Juhlavuonna rauhoitettaviksi kohteiksi on mahdollistaa esittää Helsingin uuden yleiskaavan suojeltaviksi tarkoitettuja alueita, jotka on osoitettu yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartalla. Kartassa osoitetut alueet ovat samoja kuin Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 esitetyt alueet. Suomen juhlavuonna rauhoitettaviksi kohteiksi olisi mahdollista ottaa luonnonsuojeluohjelman toteuttamisjärjestyksen mukaan (luonnonsuojeluohjelman liite 4) sellaisia kiireellisiä kohteita, joiden rajaus ei edellytä uuden yleiskaavan mukaista tarkempaa maankäytön suunnittelua. Pikkukosken ja Koskelan metsät eivät kuulu luonnonsuojeluohjelman kohteisiin, eikä niitä ole otettu yleiskaavan suojeltaviksi alueiksi. Hallainvuori kuuluu luonnonsuojeluohjelman toteuttamisohjelman kiireellisiin kohteisiin. Hallainvuoren kohteen tarkka rajaus on kuitenkin selvitettävä tarkemmassa suunnittelussa, koska alue rajautuu uuden yleiskaavan asuntovaltaiseen alueeseen. Aloitteessa esitetty metsäinen Paloheinä-Haltialan alue on luonnonsuojeluohjelman ja kaavoituksen puolesta mahdollinen kohde. Alue on yleiskaavan virkistys- ja viheraluetta ja se on asemakaavoitettu virkistysalueeksi ja suojeltavaksi tarkoitetuksi alueeksi, jolla on erityinen virkistyskäyttömerkitys. Paloheinän alue on erittäin suosittu ulkoilualue. Rauhoitusmääräyksissä on otettava huomioon Paloheinän metsäalueiden virkistyskäytön tarpeet ja riittävän latu- ja virkistysreitistön perustaminen. Paloheinä-Haltialan metsäalueen rauhoitusprosessi on jo käynnissä ympäristökeskuksessa. Helsingin omistamien muiden kuntien alueella sijaitsevien luonnonsuojelualuiden selvittäminen on kaupungin kiinteistöviraston ja rakennusviraston vastuulla. Ulkokunnissa olevat suojelualueiden laajennukset tukisivat laajojen suojelukokonaisuuksien luontoarvojen säilyttämistä.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkisuunnitteluvirastoa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 26.4.2017 mennessä.

Lisätiedot

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi